

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ДІ НУ «ОМА»

Чимшир В.І.
(П.І.Б)

« 28 » вересня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

06-01-12

Рівень вищої освіти Перший

Галузь знань 27 Транспорт

Спеціальність 271 Річковий та морський транспорт

Спеціалізація Експлуатація суднових енергетичних установок

Інститут Дунайський інститут Національного університету «Одеська морська академія»

Кафедра загальнонаукових дисциплін

2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **Економічна теорія**
(назва навчальної дисципліни)
розроблена відповідно до освітньої - професійної програми бакалавра
«Експлуатація суднових енергетичних установок»
(назва освітньої програми)

Розробник(и): **Ковальжи Н.Г., ст. викладач**
(П.І.Б., посада)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри **Загальнонаукових дисциплін**
(назва кафедри)

Протокол № 2__ від «_19_» ___ вересня ___ 2019_р.

Завідувач кафедрою _____ Биковець Н.П.

Секретар кафедри _____ Чумаченко М.М.

1. Загальний опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування системи економічних знань у майбутніх спеціалістів; виховання на основі економічних знань сучасного економічного мислення; розвиток знань і узагальненого сприйняття економічних явищ; сприяння підвищенню економічної культури, які є необхідною умовою гармонійного розвитку особи в демократичному суспільстві; формування у майбутніх фахівців знань про систему економічних відносин, нових форм і методів господарювання, вміння використовувати ці знання для визначення шляхів ефективного господарювання в галузі водного транспорту, формування свого економічного інтересу і визначення оптимальних шляхів його реалізації в умовах ринкових відносин.

Мова навчання - українська.

Статус дисципліни - обов'язкова.

Навчальна дисципліна забезпечує реалізацію вимог розділу ПДНВ А-VI/1-4 (**функція** специфікація мінімального стандарту компетентності у галузі особової безпеки та суспільних обов'язків)

Навчальна дисципліна забезпечує набуття перелічених нижче компетентностей та досягнення програмних результатів навчання.

Загальні компетентності:

ЗК17. Здатність аналізувати соціальні явища та процеси, в тому числі політичного і економічного характеру, світоглядні та філософські проблеми, застосовувати основні положення і методи гуманітарних, соціальних та економічних наук при вирішенні соціальних і професійних завдань.

ЗК19. Здатність використовувати основи економічних знань при оцінці ефективності результатів діяльності в різних сферах.

Програмні результати навчання:

РН5. Знання основних економічних теорій і закономірностей та методів аналізу економічних явищ і процесів.

РН6. Уміння використовувати принципи, закони і методи економіки для вирішення професійних завдань і аналізувати економічні показники діяльності підпорядкованого підрозділу.

Кількість кредитів ЄКТС - 3.

Форма підсумкового контролю – іспит

2. Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Успішне завершення програми навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачає здобуття курсантом (студентом) наступних результатів навчання за навчальною дисципліною:

Знання:

- знати роль та значення економічної теорії в сучасному суспільстві з ринковими відносинами, в професійній підготовці та діяльності спеціалістів в сфері водного транспорту;
- зміст і сутність економічних законів і економічних категорій;
- сутність і механізм використання методів економічного дослідження;
- економічні основи виробництва матеріальних благ, використання ресурсів та економічного вибору;
- економічний зміст відносин власності, типи, види і форми власності;
- фундаментальні категорії та закони ринкової економіки, принципи її функціонування;
- основи аналізу і взаємодії попиту і пропозиції;
- сутність розподілу матеріальних благ у ринкових системах, принципи формування доходів населення;
- об'єктивні засади функціонування підприємств у ринковій економіці.

Уміння:

- аналізувати особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності;
- аналізувати взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах;
- застосовувати діалектичні методи економічного аналізу при дослідженні елементів ринкового механізму;
- аналізувати проблеми, пов'язані з розвитком грошово-кредитних відносин, фіскальної політики та державного регулювання;
- оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки;

3. Програма, структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Навчальне навантаження (години)		Відпові дність модель
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання	

	Кількість аудиторних	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	Кількість аудиторних годин *	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні роботи	
Розділ 1 Предмет та метод економічної теорії									
Тема 1. Предмет та метод економічної теорії	3	1	2						
Тема 2. Товарне виробництво та ринкова економіка	4	2	2						
Тема 3. Ринок, його функції, види та механізм функціонування	4	2	2						
Тема 4. Підприємство та власність	5	1	4						
Тема 5. Фірма в системі ринкових відносин	5	1	4						
Тема 6. Ринок праці та заробітна платня	6	2	4						
Разом за розділом 1	27	9	18						
Розділ 2. Основи ринкової економіки									
Тема 1. Макроекономіка як об'єкт аналізу	4	2	2						
Тема 2. Грошово-кредитна система. Банківська система	4	2	2						
Тема 3. Безробіття та інфляція. Грошово-кредитна система	5	1	4						
Тема 4. Грошово-кредитна система	3	1	2						
Тема 5. Міжнародні валютні відносини	6	2	4						
Тема 6. Валютний ринок та валютне регулювання	5	1	4						
Разом за розділом 2	27	9	18						
Всього аудиторних	54	18	36						

годин								
Самостійна робота(годин)	36							
З них на виконання індивідуального завдання								
Загальний обсяг годин навчальної дисципліни	90							

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Перелік інструментів, обладнання та програмного забезпечення, використання яких передбачає виконання практичних (семінарських) занять
1	Тема 1. Предмет та метод економічної теорії	Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : [підручник] : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк. – К. : Знання, 2009. – 723 с.; 526 с. Конспект лекцій
2	Тема 2. Потреби та економічні інтереси	Воробьев Е. М. Экономическая теория – политическая экономия в схемах и графиках : [учеб. пособие]. – Х. : ХГИ «НУА», 1999. – 240 с. Конспект лекцій
3	Тема 3. Суспільне виробництво та його результати	Мочерний С. В. Економічна теорія: навч. посібн. / С. В. Мочерний. – 3-те вид., доп. і перероб. – К. : Академія, 2008. – 640 с. Основи економічної теорії: Підручник / За ред. В. А. Предборського. — К.: Кондор, 2002. Конспект лекцій
4	Тема 4. Економічні відносини власності	Чепінога В. Г. Основи економічної теорії: Навч. посіб. — К.: Юрінком-Інтер, 2003 Конспект лекцій
5	Тема 5. Суть і форми організації суспільного виробництва	Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик ; за ред. В.

		Д. Базилевича. – К. : Знання, 2008. – 743 с. Конспект лекцій
6	Тема 6. Сутність і еволюція грошей	Макконелл К. Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика: в 2-х т. / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю ; пер. с англ. – К. : Хагар- Демос, 1993. – 786 с. Конспект лекцій
7	Тема 7. Ринок, його функції, види та механізм функціонування	Борисов Е. Ф. Экономическая теория : учебник / Е. Ф. Борисов. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрайт Издат, 2005. – 399 с Конспект лекцій
8	Тема 8. Поняття ринкової інфраструктури та її елементи	Білецька Л. В. Економічна теорія : політекономія, мікроекономіка, макроекономіка / Л. В. Білецька. – К. : 2005. – 505 с Конспект лекцій
9	Тема 9. Формування доходів у ринковій економіці	Економічна теорія : навчальний посібник / О.В. Стефанишин [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - 335 с. Конспект лекцій
10	Тема 10. Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво	Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 226 с. Конспект лекцій

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота з навчальної дисципліни «**Економічна теорія**» включає:

- опрацювання тематичного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- надання відповідей на тести з тем курсу;
- виконання індивідуальних завдань (доповідей);
- самостійне опрацювання окремих розділів навчальної дисципліни.

- Перелік тем для самостійної роботи

Тема 1. Предмет та метод економічної теорії

- Тема 2. Потреби та економічні інтереси
 Тема 3. Суспільне виробництво та його результати
 Тема 4. Економічні відносини власності
 Тема 5. Суть і форми організації суспільного виробництва
 Тема 6. Сутність і еволюція грошей
 Тема 7. Ринок, його функції, види та механізм функціонування
 Тема 8. Поняття ринкової інфраструктури та її елементи
 Тема 9. Формування доходів у ринковій економіці
 Тема 10. Підприємство в системі ринкових відносин. Підприємництво

5. Методи контролю

Контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється у вигляді поточного та семестрового контролю.

Поточний контроль включає:

- контроль опрацювання та оцінювання засвоєного теоретичного матеріалу;
- контроль виконання та оцінювання практичних занять;

Форма семестрового контролю: **іспит**.

Методи демонстрації результатів навчання за навчальною дисципліною

№ п/п	Результати навчання	Методи демонстрації	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, які використовуються для демонстрації здобутих результатів навчання за навчальною дисципліною
	- знати основні системи економічних знань, базові передумови їх розвитку та вплив на економічні процеси.	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Опрацювання та засвоєного теоретичного матеріалу тестові завдання; -комп'ютерні презентації -ілюстративні матеріали
	- уміти обґрунтовувати рекомендації щодо застосування досягнень світової, європейської та української економічної науки	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань	Виконання тестів, завдань студентами за темою з використанням

при розробці економічної політики держави;	лекційного курсу.	матеріалу раніше вивчених тем.
- знати сучасний теоретико-методологічний інструментарій дослідження проблем функціонування та розвитку відкритої національної економіки;	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Контроль виконання практичних занять тестові завдання; -комп'ютерні презентації -ілюстративні матеріали
- уміти використовувати набуті знання для модифікації та адаптації наявного методологічного доробку до дослідження конкретної економічної проблематики в сфері водного транспорту.	- усні відповіді на питання теоретичного матеріалу, тестування з певного розділу (теми), з певних окремих питань лекційного курсу.	Виконання тестів, завдань студентами за темою з використанням матеріалу раніше вивчених тем.

8. Схема нарахування балів за навчальною дисципліною та критерії оцінювання

За навчальною дисципліною оцінювання здійснюється за наступною системою оцінювання:

Оцінка за шкалою ВНЗ	Оцінка за національною шкалою	Критерії
А	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє відмінні знання та виконує завдання з незначною кількістю помилок; - без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; - глибоко та всебічно розкриває зміст питань, які обговорюються, аргументовано та логічно викладає матеріал, володіє культурою мови; - показує вміння формулювати висновки та узагальнення за питаннями теми, здатність аналізувати навчальний матеріал; - виявляє творчий підхід до виконання індивідуальних проєктів і завдань; - виконує і акуратно оформлює завдання для самостійної роботи; - самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію

		щодо них.
B		<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання вище середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками; - знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; - розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але допускає окремі неточності; - формулює висновки та узагальнення з окремих питань, логічно викладає свої знання; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї.
C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання середнього рівня та виконує завдання з кількома помилками або окремими неточностями; - вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; - розкриває згідно з програмою дисципліни зміст питань, які обговорюються, але не досить повно й аргументовано викладає матеріал; - формулює висновки з окремих питань; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи з певною кількістю помилок; - вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, здатний застосовувати його на практиці.
D	Задовільно	<ul style="list-style-type: none"> - демонструє задовільні знання та виконує завдання з певною кількістю суттєвих недоліків; - не виявляє належної активності при обговоренні питань; - відповідає на окремі питання; - формулює висновки з окремих питань; - виконує індивідуальні проекти і завдання для самостійної роботи, але не виявляє належної

		<p>старанності;</p> <ul style="list-style-type: none"> - може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень.
E		<ul style="list-style-type: none"> - демонструє знання на рівні мінімальних вимог та виконує завдання зі значною кількістю суттєвих недоліків; - відповідає на окремі питання, які обговорюються; - виконує завдання для самостійної роботи зі значною кількістю суттєвих недоліків; - не виявляє належної активності при обговоренні питань; - неохайно виконує індивідуальні завдання; - володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
FX	Незадовільно	<ul style="list-style-type: none"> - не володіє навчальним матеріалом на рівні мінімальних вимог; - не здатний виконати завдання у повному обсязі; - поверхнево розкриває зміст питань, які розглядаються, будуючи відповіді на звичайному повторенні навчального матеріалу без його осмислення; - допускає суттєві помилки під час усних та письмових відповідей; - неохайно виконує індивідуальні завдання; - не виявляє активності на заняттях при обговоренні питань; - не виявляє старанності при виконанні завдань для самостійної роботи.

Рекомендована література

Основна

1. Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : [підручник] : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк. – К. : Знання, 2009. – 723 с.; 526 с.
2. Воробьев Е. М. Экономическая теория – политическая экономия в схемах и графиках : [учеб. пособие]. – Х. : ХГИ «НУА», 1999. – 240 с.
3. Вступ до економічної теорії. Курс лекцій. Частина 1. / З. Ватаманюк, С. Панчишин. – Львів : Новий світ–2000, 2005. – 352 с.
4. Гронтковська Г. Е. Економічна теорія : навч. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / Г. Е. Гронтковська, А. Ф. Косік, О. І. Ряба – Рівне: НУВГП, 2010.– 369 с.
5. Економічна теорія : [підручник] / За ред. В.М. Тарасевича. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
6. Економічна теорія : Політекономія : [підручник] / За ред. В. Д. Базилевича. – 5-те вид. – К. : Знання – Прес, 2006. – 719 с.
7. Економічна теорія : Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : [навчальний посібник] / Білецька Л. В., Білецький Л. В., Савич В. І. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 652 с.
8. Макконелл К. Р. Экономикс : принципы, проблемы и политика : Пер. с 14-го англ. изд. / К. Р. Макконелл, С. Л. Брю. – М. : ИНФРА-М., 2005. – 972 с.
9. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
10. Мочерный С.В., Симоненко В.В., Секретарюк В.В., Устенко А.Н. Основы экономической теории. Учебник. Под общей ред. С.В.Мочерного. - К.: Знання, 2000.
11. Мэнкью Н. Г. Принципы экономикс / Н. Г. Мэнкью. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 784 с.
12. Основи економічної теорії в структурно-логічних схемах : навч. посіб. / За ред. Л. С. Шевченко. – Харків : Право, 2010. – 144 с.
13. Стирський М.В. Вступ до економічної теорії: Практикум. / М.В.Стирський. – Видання друге, випр. і доп. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 78с.

Допоміжна

1. Економічна теорія : навчальний посібник / О.В. Стефанишин [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. - 335 с.
2. Економічна теорія : навчально-методичний комплекс для студентів неекономічних спеціальностей / С.В. П'ясецька-Устич, В.М. Герзанич ; Міністерство освіти і науки України, Державний вищий навчальний заклад “Ужгородський національний університет”, Інститут економіки та міжнародних відносин, Кафедра економічної теорії. - Ужгород : Ліра, 2014. - 122 с.
3. Економічна теорія : навчальний посібник / Г.І. Скорик, В.В. Барінов, М.Б. Швецова ; Міністерство освіти і науки, Національний університет “Львівська політехніка”. - Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2014. - 185 с.

4. Економічна теорія : навчальний посібник / О.М. Стрішенець, В.І. Ліщук, Л.В. Єлісеєва ; Міністерство освіти і науки України, Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки. - Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. - 236, [3] с.

5. Економічна теорія : навчальний посібник / Н.І. Холявко, О.І. Гонта ; Міністерство освіти і науки України, Навчально-науковий інститут економіки Чернігівського національного технологічного університету. - Чернігів : Чернігівський національний технологічний університет, 2014. - 218 с.

6. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань : навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К. : Центр учб. літ., 2016. - 226 с.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Інститут економіки і прогнозування НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.ief.org.ua>
2. Бібліотека імені В.Вернадського. [Електронний ресурс]. - Режим доступу з: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу з: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Міжнародний центр перспективних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу з: <http://www.icps.kiev.ua>